

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัย
คุณภาพจากการทำงานและภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงของพนักงานทำความสะอาด
โรงพยาบาลระดับตติยภูมิในเขตภาคเหนือ ระยะเวลาการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ตั้งแต่
เดือนธันวาคม พ.ศ. 2557 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ. 2558

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ พนักงานทำความสะอาดที่ทำงานในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ
ในเขตภาคเหนือ จำนวนทั้งหมด 370 ราย (ติดต่อเป็นการส่วนตัว, 2556)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ พนักงานทำความสะอาดโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ ที่ทำงาน
ในลักษณะงานใดลักษณะหนึ่ง หรือหลายขั้นตอนของการทำความสะอาด ได้แก่ การเก็บขยะการปิด
กวาด การถูพื้น การเช็ดกระจก และการขัดพื้น ขัดเงา ลงแว็กซ์ คำนวณกลุ่มตัวอย่างจากตารางกำหนด
ขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เกรจซีร์ และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน
.05 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวนอย่างน้อย 135 ราย ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานทำ
ความสะอาดในโรงพยาบาลที่ยินยอมให้เข้าศึกษา จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลมหาราชนคร
เชียงใหม่ (จำนวนพนักงาน 130 ราย) โรงพยาบาลลำปาง (จำนวนพนักงาน 80 ราย) คำนวณขนาดของ
กลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน (proportional sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างโรงพยาบาลมหาราชนคร
เชียงใหม่ จำนวน 84 ราย โรงพยาบาลลำปาง จำนวน 51 ราย ดังตารางที่ 3-1

ตารางที่ 3-1

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน โรงพยาบาลระดับตติยภูมิที่ศึกษา

โรงพยาบาล	ประชากร (ราย)	กลุ่มตัวอย่าง (ราย)
มหาราชนครเชียงใหม่	130	84
ลำปาง	80	51
รวม	210	135

จากนั้นทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ตามคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. อายุ 18 ปีขึ้นไป
2. สามารถสื่อสารและเข้าใจภาษาไทยได้ดี
3. มีประสบการณ์การทำงานอาชีพพนักงานทำความสะอาดในโรงพยาบาลอย่างน้อย 3 เดือน
4. ยินยอมเข้าร่วมในการวิจัยด้วยความสมัครใจ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติครบตามที่กำหนด และยินยอมเข้าร่วมวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 160 ราย ทำการรวบรวมกลุ่มตัวอย่างทุกรายเนื่องจากเป็นกลุ่มเสี่ยง ต่อการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์การสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานและภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงของพนักงานทำความสะอาด โรงพยาบาลระดับตติยภูมิ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (ภาคผนวก ก) มีส่วนประกอบสำคัญ 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล การทำงานและแบบแผนการดำเนินชีวิต ข้อมูลส่วนบุคคล การทำงาน ได้แก่ เพศ อายุ ดัชนีมวลกาย สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัวโดยเฉลี่ย ประวัติการทำงานในอดีตและปัจจุบัน และแบบแผนการดำเนินชีวิต ที่ประกอบด้วย พฤติกรรมการบริโภคอาหาร กิจกรรมทางกาย หรือการออกกำลังกาย การหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติด และการพักผ่อนหรือการจัดการกับความเครียด ในส่วนของแบบแผนการดำเนินชีวิต ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตรประมาณค่า (rating scale) โดยมีความหมาย ดังนี้

ไม่เคยทำ	หมายถึง	ไม่ได้ปฏิบัติกิจกรรมนั้นเลย
บางครั้ง	หมายถึง	ปฏิบัติกิจกรรมนั้น 1-5 วันต่อสัปดาห์
เป็นประจำ	หมายถึง	ปฏิบัติกิจกรรมนั้นทุกวันทำงาน (6 วัน)

ส่วนที่ 2 ปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก คือ ปัจจัยคุกคามสุขภาพจากสภาพแวดล้อมการทำงาน และสภาพการทำงาน โดยปัจจัยคุกคามสุขภาพจากสภาพแวดล้อมการทำงานมี 5 ด้าน ประกอบด้วย ปัจจัยคุกคามด้านกายภาพ (4 ข้อ) ด้านเคมี (2 ข้อ) ด้านชีวภาพ (2 ข้อ) ด้านการยศาสตร์ (9 ข้อ) ด้าน

จิตสังคม (8 ข้อ) ส่วนสภาพการทำงานประกอบด้วยการใช้อุปกรณ์/เครื่องมือของมีคมในการทำงาน (3 ข้อ) ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 3 ระดับ ดังนี้

ไม่เคยสัมผัส	หมายถึง	ไม่เคยมีการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานเลย
บางครั้ง	หมายถึง	มีการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน 1-5 วันต่อสัปดาห์
เป็นประจำ	หมายถึง	มีสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน ทุกวันทำงาน (6 วัน)

ส่วนที่ 3 ภาวะสุขภาพตามความเสี่ยง ของพนักงานทำความสะอาดในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ ประกอบด้วยความเจ็บป่วยและการบาดเจ็บ ที่เกี่ยวเนื่องจากการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพการทำงาน ดังนี้

1. ความเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการทำงานในช่วงเวลา 1 เดือนที่ผ่านมา ได้แก่ ความเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการสัมผัสปัจจัยคุกคามด้านกายภาพ (5 ข้อ) เคมี (6 ข้อ) ชีวภาพ (3 ข้อ) การยศาสตร์ (3 ข้อ) และจิตสังคม (8 ข้อ) กล่าวคือ ความผิดปกติด้านการได้ยิน ความผิดปกติด้านการมองเห็น อาการผิดปกติทางระบบทางเดินหายใจ อาการผิดปกติของผิวหนัง การติดเชื้อของร่างกาย อาการผิดปกติของโครงร่างกล้ามเนื้อ หรือความเครียดจากการทำงาน ลักษณะคำตอบเป็นการรับรู้ว่ามีหรือไม่มีอาการเจ็บป่วย
2. การบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องจากงาน เป็นการรวบรวมข้อมูลการบาดเจ็บในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ลักษณะการบาดเจ็บอวัยวะหรือส่วนของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บ ความรุนแรงของการบาดเจ็บ สาเหตุของการบาดเจ็บ ลักษณะคำตอบเป็นแบบให้เลือกตอบ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ความตรงของเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์การสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน และภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงของพนักงานทำความสะอาดในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ ไปทดสอบความตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านประกอบด้วย แพทย์อาชีวเวชศาสตร์ 2 ท่าน พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลอาชีวอนามัย 2 ท่าน และนักสุขศาสตร์อุตสาหกรรม 1 ท่าน (ภาคผนวก ข) พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นปรับปรุง

แก้ไขแบบสัมภาษณ์ ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ คำนวณหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหารายข้อ (item-level content validity index [I-CVI]) ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 1 และหาค่าความตรงของเนื้อหาเครื่องมือทั้งฉบับ (scale-level content validity index [S-CVI]) ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 1 (ภาคผนวก ค) จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์การสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน และภาวะสุขภาพตามความเสี่ยง ของพนักงานทำความสะอาดโรงพยาบาลระดับตติยภูมิไปทดสอบความเชื่อมั่น

ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์การสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน และภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงของพนักงานทำความสะอาดโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้กับพนักงานทำความสะอาดในโรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ จังหวัดเชียงราย ที่มีลักษณะการทำงานที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 15 ราย จากนั้นคำนวณหาความสอดคล้องภายใน (internal consistency reliability) ของแบบสัมภาษณ์ โดยใช้ 1) สัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbaach's alpha coefficient) สำหรับแบบสัมภาษณ์ในส่วนของการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .77 แบบแผนการดำเนินชีวิตได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .82 และ 2) สัมประสิทธิ์คูเดอริชาร์ดสัน 20 (Kuder-Richardson 20 [KR20]) สำหรับแบบสัมภาษณ์ในส่วนของภาวะสุขภาพตามความเสี่ยง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ได้มีการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยส่งโครงร่างวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ เข้ารับการพิจารณาจากคณะกรรมการด้านจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ภาคผนวก ง) ภายหลังจากได้รับการอนุมัติ ผู้วิจัยเข้าพบเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในกลุ่มของพนักงานทำความสะอาดที่ผู้วิจัยต้องการเข้าไปรวบรวมข้อมูล และทำการชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการรวบรวมข้อมูลการวิจัย พร้อมทั้งขอความยินยอมในการเข้าร่วมวิจัย ด้วยการลงนามยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (ภาคผนวก จ) และขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล โดยแจ้งสิทธิในการตอบรับ หรือปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ได้ตลอดเวลา โดยไม่เกิดผลเสียหายใดๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง นำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม ไม่ระบุชื่อของโรงพยาบาลและกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่ได้จะเก็บไว้เป็นความลับและนำมาใช้ประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น

ขั้นตอนและวิธีการรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ภายหลังจากหัวข้อโครงร่างวิทยานิพนธ์ผ่านการพิจารณาด้านจริยธรรมในการวิจัย จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยคณะพยาบาลศาสตร์ และคณะแพทยศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่แล้ว ผู้วิจัยทำหนังสือผ่านคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่และโรงพยาบาลลำปาง เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย
2. เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลทั้ง 2 แห่งในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเข้าพบเจ้าของสถานประกอบการบริษัทรับเหมาทำความสะอาดของโรงพยาบาลทั้ง 2 แห่ง เพื่อแนะนำตัวชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย ขอบเขตการวิจัย ระยะเวลาในการดำเนินการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในการทำวิจัยในครั้งนี้
3. เมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าของสถานประกอบการบริษัทรับเหมาทำความสะอาดของโรงพยาบาลทั้ง 2 แห่ง ผู้วิจัยได้เข้าพบหัวหน้าที่รับผิดชอบดูแล เพื่อแนะนำตัวชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย ขอบเขตการวิจัย ระยะเวลาในการดำเนินการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในการทำวิจัยในครั้งนี้ และขอความร่วมมือในการทำวิจัย พร้อมทั้งดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ หลังจากนั้นเข้าพบกลุ่มตัวอย่างพร้อมแนะนำตัวชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย พร้อมทั้งการพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัย เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมให้ความร่วมมือ ให้ลงนามในเอกสารยินยอมการวิจัย
4. ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดในโรงพยาบาลทั้ง 2 แห่ง ใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 15-20 นาทีต่อคน จนครบจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 160 ราย
5. ภายหลังจากเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ ก่อนนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล การทำงานและแบบแผนการดำเนินชีวิต ของพนักงานทำความสะอาดในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลการรับรู้การสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) โดยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ ตามปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานแต่ละด้าน และสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย
3. ข้อมูลภาวะสุขภาพตามความเสี่ยง วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) โดยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ จำแนกตามการเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้องจากการทำงาน และการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องจากงาน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved